

Biblija – Stari Zavjet 2020./2021.
ponedjeljak 8:15, srijeda 10:15,
ECTS 6, amdg.ffrz.hr

Ponovljeni zakon

יהוה רעי לא אחר [adonaj ro'i lo ehsar]

D A G Fism Em A D
'A - do - naj ro - î lo' 'eh - sar. 'A - do - naj ro - î lo' 'eh - sar.

D A G Fism Em A D
'A - do - naj ro - î lo' 'eh - sar. 'A - do - naj ro - î lo' 'eh - sar.

Gospodin je pastir moj
ni u čem ja ne oskudijevam

Biblija – Stari Zavjet

Temeljni religijski i religiološki dokument

amdg.ffrz.hr → Nastava → FFRZ

Literatura, Audio udžbenik

Biblija – Stari Zavjet 2020./2021.
ponedjeljak 8:15, srijeda 10:15, ECTS
6, amdg.ffrz.hr

Ponovljeni zakon – Pnz

Mojsijev oproštajni govor

– kada? (1,3) **1. 11. 40.**

* prisutni u tekstu: Mojsije i **sav Izrael** (1,1)

* dijelovi govora u 1. mn. (“mi”); npr. 1,6:

“יהוה Bog *naš*, reče *nam...*”

Pnz važan za NZ

- ukupno 280 navoda i aluzija
- najveća zapovijed (Mk 12,29s)
 - Ljubi...! *šema' jisra'el* Pnz 6,4s
 - + “iz svega uma svojega”
 - Mt 22,37 bez “snaga”, Lk 10,27: Zakonoznanac
 - Dopuna (Mk 12,31): Lev 19,18b
- Kušnja u pustinji (Mt 4,1-11): “Pisano je” 4,4.7.10
 - ne samo o kruhu Pnz 8,3b
 - ne iskušavajte Boga svoga Pnz 6,16a (LXX jd.)
 - njemu iskazuj štovanje Pnz 6,13a (NZ: + *μωος*)
- Isus primjenjuje, produhovljuje i radikalizira

Integralni i završni dio Petoknjižja

- Što povezuje Post 13,14-17 s Pnz 34,1-4?
 - *Što treba učiniti Božji izabranik?*
- Gleda zemlju
 - *Kakvo je Božje obećanje?*
- Dat će zemlju potomstvu
- Pnz 34,11s
 - *...znakovi i čudesu u zemlji egipatskoj*
 - *... moćna ruka... na oči svega Izraela.*
 - → sažetak *Izlaska*

James Tissot, Mojsije gleda obećanu zemlju (akvarel, 1896.-1902.)

Ime i smještanje

- דברים *dēbarîm* – riječi
- = zbivanja
- δευτερονόμιον **Pnz 17,18**
 - משנה התורה הזאת *mišnê hatôrâ hazo't*
= “kopija” te Pouke
- Riječi 1.11.40. (1,3) usp. **32,48-50**
 - – “istoga toga dana”; uspni se, pogledaj!
- Oproštajni govor – testament
- Mojsije je napisao *Toru* (31,9)
 - završio pisanje u knjigu (ספר *sefer*) 31,24

Četiri “poglavlja”

- דברום *dēbarîm* (1,1) “Riječi”
- תורה *tôrâ* (4,44) “Zakon, tj. Pouka”
- דברי הברית *dibrê habērît* (28,69) “Riječi Saveza”
- הברכה *habbērakâ* (33,1) “Blagoslov”
 - svaki put uvod naznačuje slušatelje i okolnosti
- A) prisjećanje na prošle događaje,
B) Zakon i C) *potpis ugovora*
 - izuzetak: 32,48-52 i c34
- o Mojsijevoj smrti

Odredbe i prava

- Formalni okvir:
- 4,45 (6,1; 12,1) – najava
- **26,16** – zaključak:
 - “Bog tvoj naređuje ti da obdržavaš ove *odredbe i prava*”
 - KS: zakoni i uredbe
 - Šarić: zakoni i naredbe
- חוקים ומשפטים *hûqîm ûmišpatîm*
 - 5,1 i 11,32 proslov (c5-11)
 - 5,6-21 = 10 zapovijedi
 - 12,1 i 26,16 razrada (c12-26)

Svi puci neka te slave (Ps 67)

E H7 E A H7 E

Svi pu - ci ne - ka te sla - ve, te - be Sve - viš - nji!

Uzor-prorok Mojsije

- Prorok u Pnz 18,15?
- נבִיא *nabî* “kao što sam ja” (18,15)
 - Vjerodostojna oporuka usp. v18:
 - “kao što si ti” – “ja ću podići proroka”
- Posrednik *Saveza* (18,16)
 - prenosi “im” Božje riječi (v18)
 - Definicija proroka u Pnz 18,18b
- “Dat ću riječi svoje u njegova usta...”
 - Prva dužnost – primiti riječ
 - Bog ga podiže, jedan od braće (18,15)
 - Govori što Bog zapovijeda (18,18)

- Mojsije jedinstven (34,10)
- “licem u lice” (34,10)
- poslan od Boga שלח *šālah* (34,11)

Jošua nasljednik

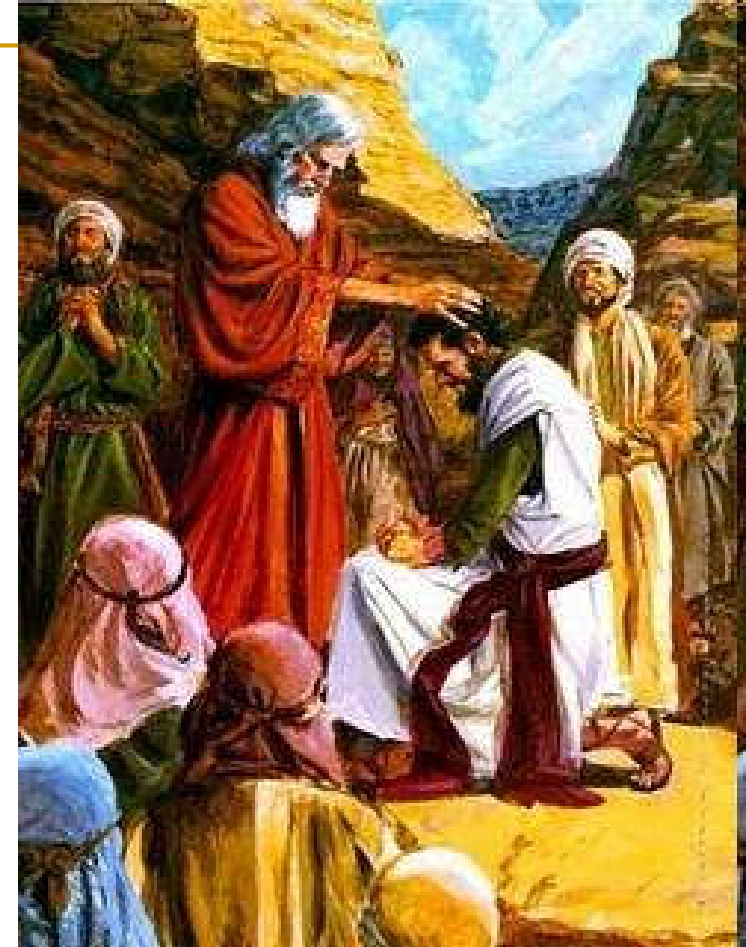
- Božji **nalog** (Pnz 1,38)
 - Mojsije **podsjeca** (31,3)
- **Izvršenje** (Pnz 31,7):
- Jošua prima poslanje
- *Od koga?*
 - Od Mojsija – *Pred kim?*
 - Pred cijelom zajednicom
- Mojsije prenosi nalog (31,7):
 - S narodom u zemlju
 - Podijeliti baštinu

- *Potpora (Pnz 31,8)?*
- יהוה će biti s tobom (usp. Izl 3,12)
 - Tko govori Mojsijev *psalam* 32,44?
- Mojsije i Jošua

Prijenos vlasti

- **Osvrt:** Jošua primio poslanje u Pnz 34,9
 - Kako, plodovi?
- Polaganje ruku
- Ispunjen Duhom mudrosti
- Posrednik Božje *Pouke* nakon Mojsija
 - Prijenos vlasti motivira cijelu knjigu:
- povod za “Savez u Moabu”
- Pnz u kontekstu od Post do 2 Kr

Posluššan do smrti

- ❑ Posljednja zapovijed u Pnz **32,50**
 - “Umri” – nakon dovršena posla (2x “sve” v45)
 - Riječi, zajednica
 - ❑ Prije: “uspni se i pogledaj!” (v49)
 - ❑ Po kojem uzoru treba umrijeti (**32,50**)?
 - brat (v50) – za kojega je molio (9,20)
 - ❑ Mojsije ozbiljno shvaća usp. c33
 - Čuje posljednje riječi Božje (**34,4**)
 - ❑ Izvršava zapovijed u 34,5:
 - Umire (34,5 – “sluga Gospodnji”)
 - ❑ Tko ga je pokopao (34,6)?
 - “on” = Bog?
-
- ❑ Koliko godina doživio (34,7)?
 - 120 godina (34,7)
usp. Post 6,3
 - puna mjera

Ugovor (Pnz 26,17-19)

- tumačenje središnjem tekstu c5-28

(=odredbe i prava + blagoslov i prokletstvo):

- 17 Danas si ugovorio s Jahvom da će ti on biti Bog, a ti da ćeš ići njegovim putovima, držati njegove zakone, njegove zapovijedi i njegove uredbe i slušati njegov glas. 18 Danas je Jahve ugovorio s tobom da ćeš ti biti njegov narod, njegova predraga svojina, kako ti je obećao, i da ćeš držati sve njegove zapovijedi. 19 On će te uzvisiti čašću, imenom i slavom nad sve narode koje je stvorio; i ti ćeš biti narod posvećen Jahvi, Bogu svome, kako ti je rekao."

Sklopljen ugovor

- Koje su dvije stranke u *ugovoru* (17.19)?
- Na što se obvezuju?
- Tvoj Bog, slušati glas (17)
- Narod posvećen יהוה, iznad svih (19)
 - Obveza *naroda* preko (27,1 uz Mojsija)?
- Starješina
 - Obveza *Božja* preko (27,9 uz Mojsija)?
- Svećenika

